

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

BS/143/2008

POPRAWA NASTROJÓW SPOŁECZNYCH

KOMUNIKAT Z BADAŃ

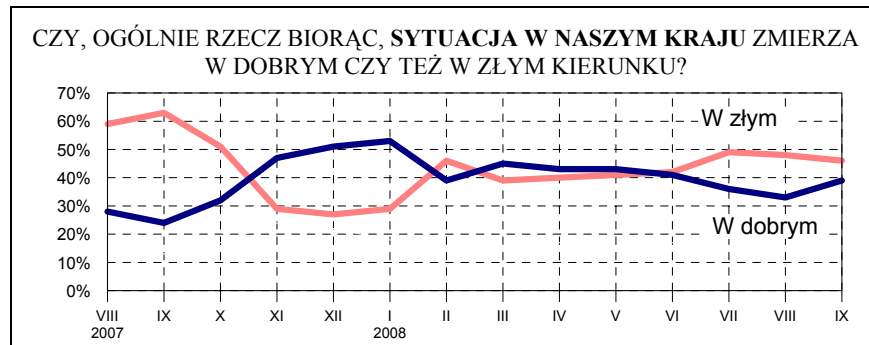
WARSZAWA, WRZESIEŃ 2008

PRZEDRUK I ROZPOWSZECZNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

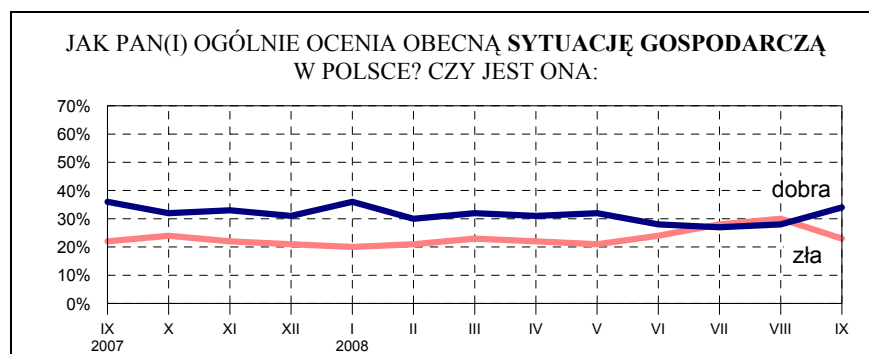
Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
12 października 2007 roku

- ❑ We wrześniu poprawiły się opinie o rozwoju sytuacji w kraju. O 6 punktów wzrósł odsetek osób uważających, że sytuacja w Polsce zmierza w dobrym kierunku. Nadal jednak opinii krytycznych (46%) jest nieco więcej niż pozytywnych (39%).

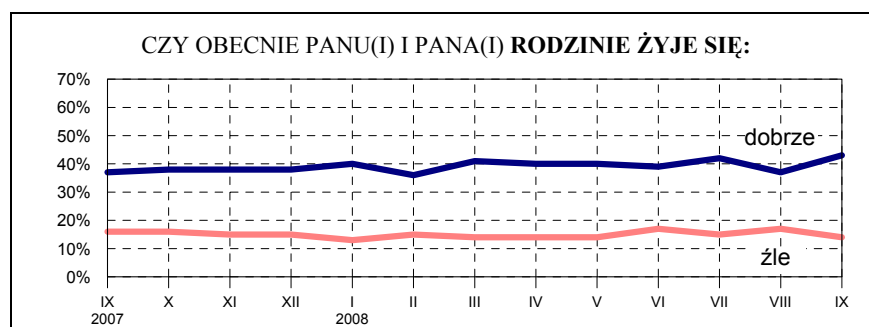
Pominięto „trudno powiedzieć”

- ❑ Lepsze niż miesiąc temu są oceny sytuacji gospodarczej. Co trzeci respondent (34%, wzrost o 6 punktów) pozytywnie ocenia stan gospodarki, natomiast niespełna co czwarty (23%, spadek o 7 punktów) ma opinię przeciwną.

Pominięto „trudno powiedzieć”

- ❑ Od sierpnia o 6 punktów (do 43%) przybyło osób zadowolonych z poziomu życia swojego i rodziny. Oceny w tej dziedzinie są obecnie najlepsze z notowanych dotychczas w naszych sondażach.

Pominięto „trudno powiedzieć”

Wskaźniki nastrojów społecznych stosujemy w celu zmierzenia trudno uchwytnego zjawiska, które można nazwać „klimatem opinii”. Jest to ogólne nastawienie społeczeństwa do rzeczywistości w skali makro i mikro. Chodzi o pewien stan psychiczny respondenta, a nie o stosunek do konkretnych wydarzeń. Oczywiście, stany te są wypadkową różnego rodzaju konkretnych zdarzeń i procesów politycznych oraz gospodarczych. Jednak nastroje społeczne kształtują się też pod wpływem opinii innych ludzi – poglądy i interpretacje rzeczywistości obecne w sferze publicznej są uwspólnione i rozpowszechnione, niektóre z nich uzyskują status dominujący. Nastroje społeczne mówią wiele o kondycji psychicznej społeczeństwa.

We wrześniu¹ nastroje społeczne są wyraźnie lepsze niż przed miesiącem. Większość stosowanych przez nas wskaźników wykazała poprawę, niektóre pozostały bez zmian. Wrześniowy sondaż przyniósł odwrócenie zanotowanej w lipcu i sierpniu tendencji do pogarszania się ocen i prognoz sytuacji w kraju. Z wieloletniej perspektywy obecne nastroje należą do najlepszych, jakie zanotowaliśmy od początku przemian ustrojowych. Dotyczy to szczególnie wymiaru ekonomicznego. Od 2003 roku obserwujemy systematyczną poprawę ocen sytuacji gospodarczej, poziomu życia i sytuacji w zakładach pracy respondentów.

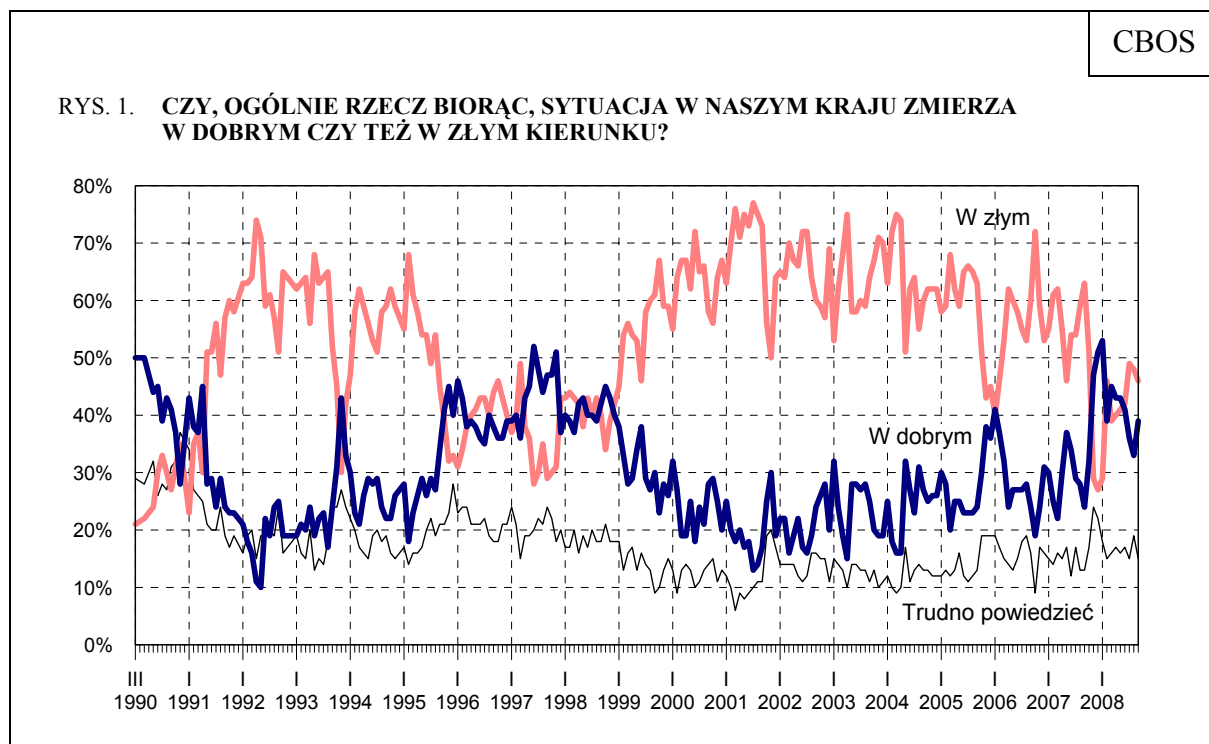
OCENY

Wyraźną poprawę odnotowaliśmy w ocenach **rozwoju sytuacji w kraju**. O 6 punktów (do 39%) wzrosła liczba osób uważających, że sytuacja w Polsce zmierza w dobrym kierunku. Nadal jednak przeważają opinie krytyczne (46%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (220) zrealizowano w dniach 5–9 września 2008 roku na liczącej 1070 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	2007				2008								
	w procentach												
W dobrym	24	32	47	51	53	39	45	43	43	41	36	33	39
W złym	63	51	29	27	29	46	39	40	41	42	49	48	46
Trudno powiedzieć	13	17	24	22	18	15	16	17	16	17	15	19	15

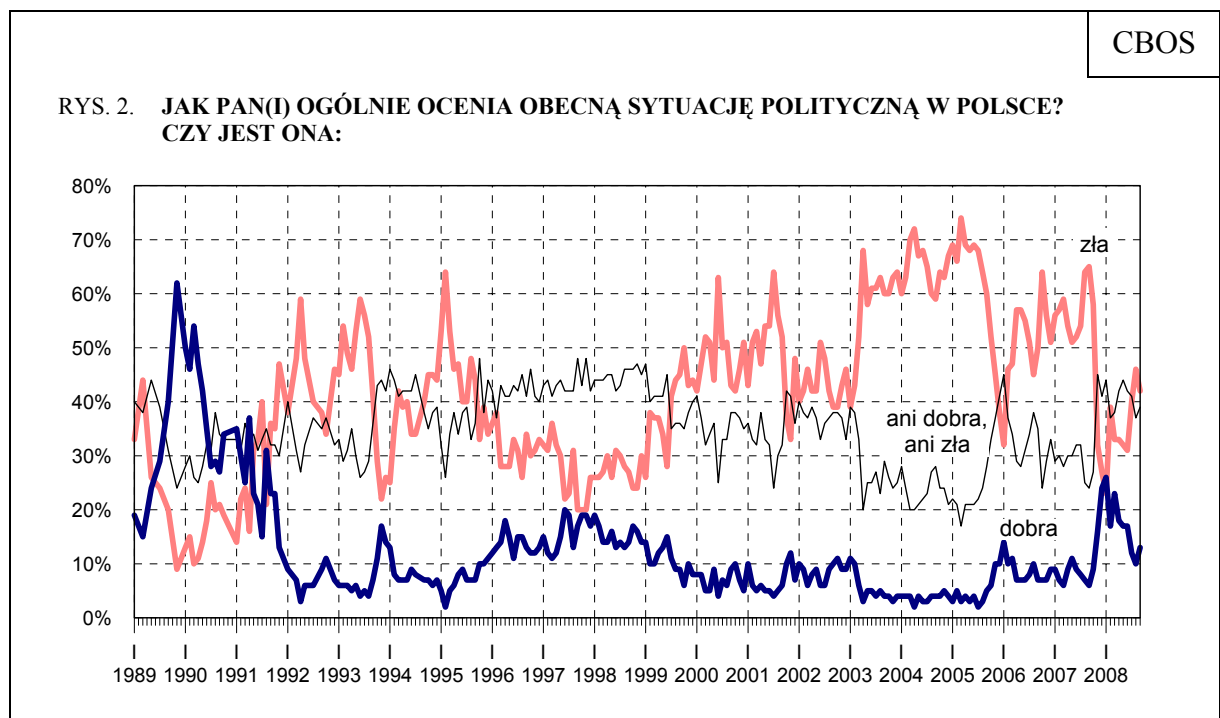
Opinie na temat bieżącej sytuacji zależne są od wieku, wykształcenia i warunków życia respondentów. Z sytuacji w kraju częściej niż inni zadowoleni są najmłodsi badani, zwłaszcza uczniowie i studenci. Pozytywnym ocenom sprzyja lepsze wykształcenie oraz zadowolenie z własnych warunków materialnych.

Oceny rozwoju sytuacji w kraju wiążą się z poglądami politycznymi badanych. W potencjalnych elektoratach wyborcy PO zdecydowanie lepiej niż pozostali oceniają sytuację w kraju – większość nastawiona jest pozytywnie. Sympatycy SLD są podzieleni, natomiast zwolennicy PiS i PSL w większości krytykują kierunek rozwoju tej sytuacji.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty*	Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?		
	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	61	27	12
SLD**	40	45	16
PiS	34	54	13
PSL**	30	53	17
Niezamierzający głosować	30	54	17
* Określone na podstawie deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych			
** Dane należy interpretować ostrożnie ze względu na niewielką liczebność w próbie potencjalnych wyborców PSL i SLD			

W niewielkim stopniu poprawiły się oceny **sytuacji politycznej** w kraju. Największa grupa respondentów (42%, spadek o 4 punkty) negatywnie ocenia to, co się dzieje na polskiej scenie politycznej, jednak osób mających opinię neutralną jest niewiele mniej (39%). Pozytywnie ocenia polskie życie polityczne 13% ankietowanych (wzrost od sierpnia o 3 punkty).

Pominięto „trudno powiedzieć”

Tabela 3

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	2007				2008								
	w procentach												
– dobra	6	9	16	24	26	17	23	18	17	17	12	10	13
– ani dobra, ani zła	24	27	45	41	44	37	38	42	44	42	41	37	39
– zła	65	58	32	27	23	39	33	33	32	31	40	46	42
Trudno powiedzieć	5	6	7	8	7	7	6	7	7	10	7	7	6

Oceny sytuacji politycznej w kraju są w niewielkim stopniu uzależnione od poglądów politycznych respondentów. Sympatycy lewicy nieco częściej niż badani o orientacji centrowej i prawicowej krytykują życie polityczne w Polsce, jednak różnice są minimalne. W elektoratach partyjnych stosunkowo najlepsze opinie w tym względzie mają wyborcy PO.

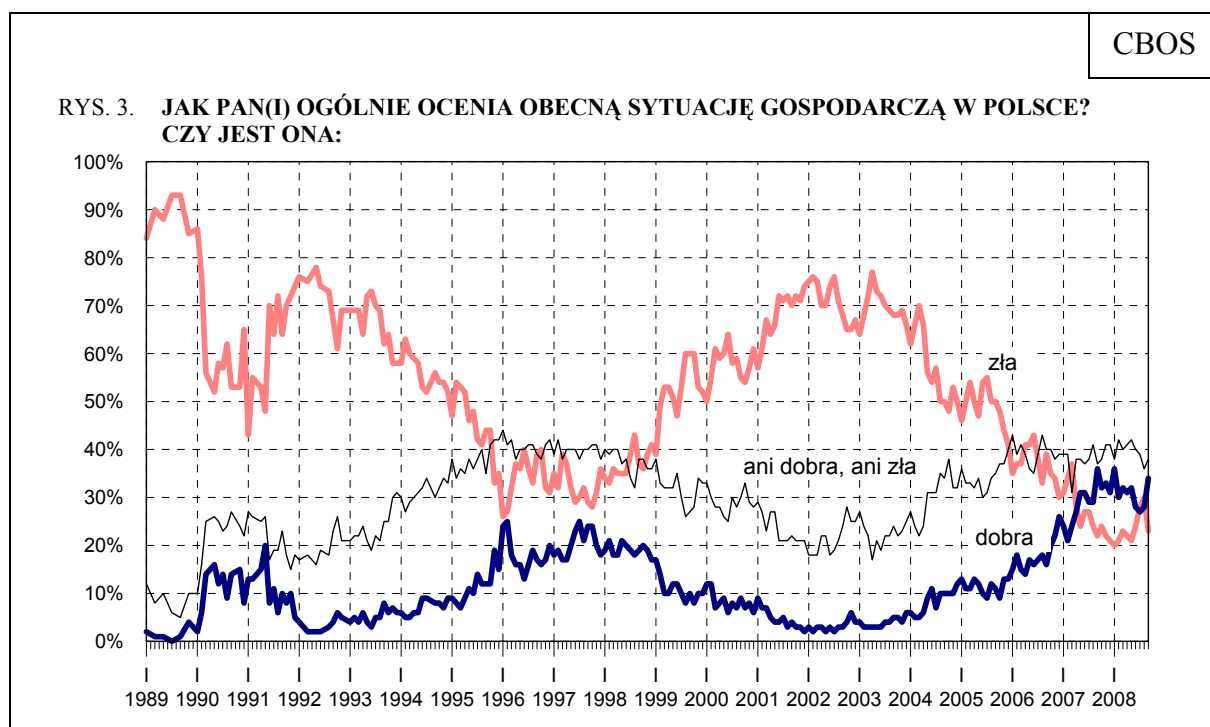
Tabela 4

Potencjalne elektoraty*	Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce?			
	Dobra	Ani dobra, ani zła	Zła	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PO	23	46	28	3
SLD**	13	36	48	3
PSL**	11	45	42	2
PiS	10	33	55	2
Niezamierzający głosować	10	37	47	7
* Określone na podstawie deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych				
** Dane należy interpretować ostrożnie ze względu na niewielką liczebność w próbie potencjalnych wyborców PSL i SLD				

Wyraźnie poprawiły się opinie o **sytuacji gospodarczej**. O 6 punktów (do 34%) przybyło badanych pozytywnie oceniających stan gospodarki, natomiast o 7 punktów (do 23%) ubyło mających przeciwne zdanie. Ocenę neutralną wystawia 38% ankietowanych. Im respondenci są lepiej wykształceni i sytuowani, tym częściej mają dobre zdanie o sytuacji gospodarczej w kraju.

Tabela 5

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	2007				2008								
	w procentach												
– dobra	36	32	33	31	36	30	32	31	32	28	27	28	34
– ani dobra, ani zła	37	38	41	41	38	42	40	41	42	40	39	36	38
– zła	22	24	22	21	20	21	23	22	21	24	28	30	23
Trudno powiedzieć	5	6	4	7	6	7	5	6	5	8	6	6	5

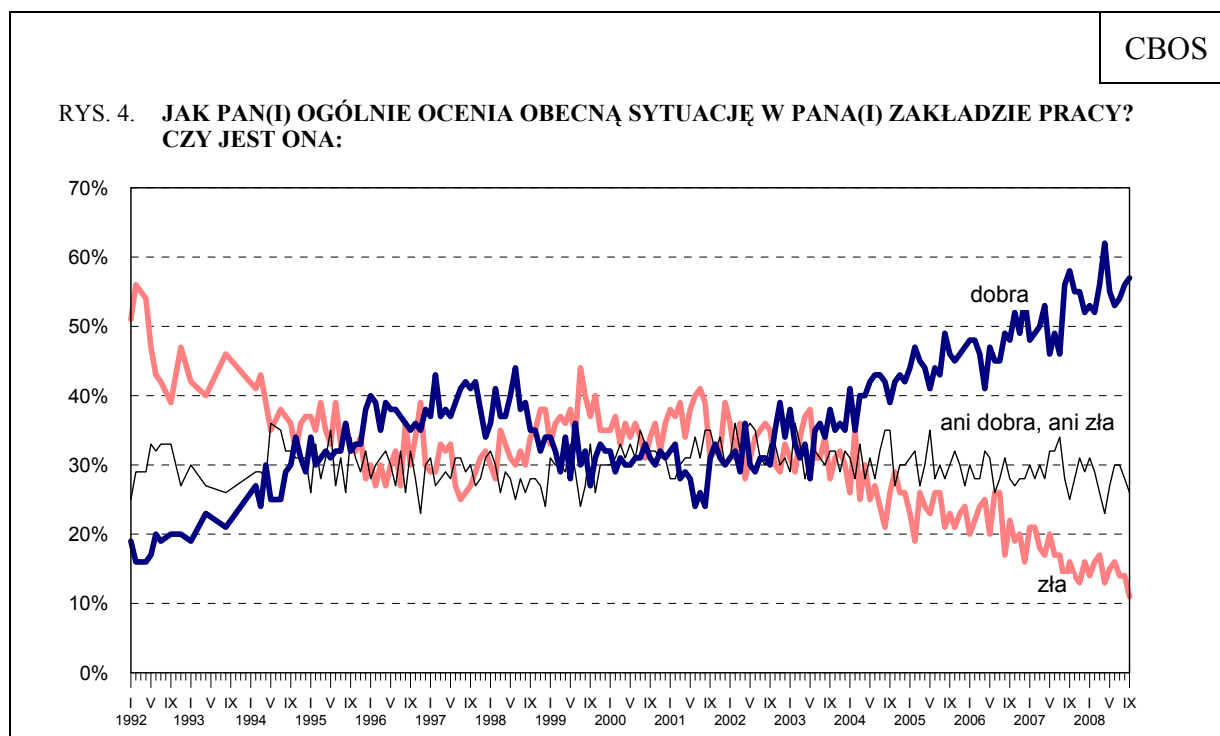

Pominięto „trudno powiedzieć”

Nie zmieniają się oceny **sytuacji zakładów pracy** respondentów. Większość pracujących (57%) jest zadowolona z kondycji swojego miejsca zatrudnienia, co czwarty (26%) uznaje ją za przeciętną, a 11% (spadek o 3 punkty) ocenia ją negatywnie. Najlepsze oceny notujemy wśród zatrudnionych w zakładach prywatnych i spółkach o własności mieszanej (państwowej i prywatnej). Zdecydowanie najgorsze opinie o sytuacji w swoim miejscu zatrudnienia mają rolnicy.

Tabela 6

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:	Wskazania respondentów aktywnych zawodowo* według terminów badań												
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	2007				2008								
	w procentach												
N*	396	715	436	414	425	531	569	534	545	551	544	536	498
– dobra	58	55	55	52	53	52	56	62	55	53	54	56	57
– ani dobra, ani zła	25	28	31	29	31	29	26	23	27	30	30	28	26
– zła	16	14	13	16	14	16	17	13	15	16	14	14	11
Trudno powiedzieć	1	2	1	3	2	3	1	2	3	1	2	2	5

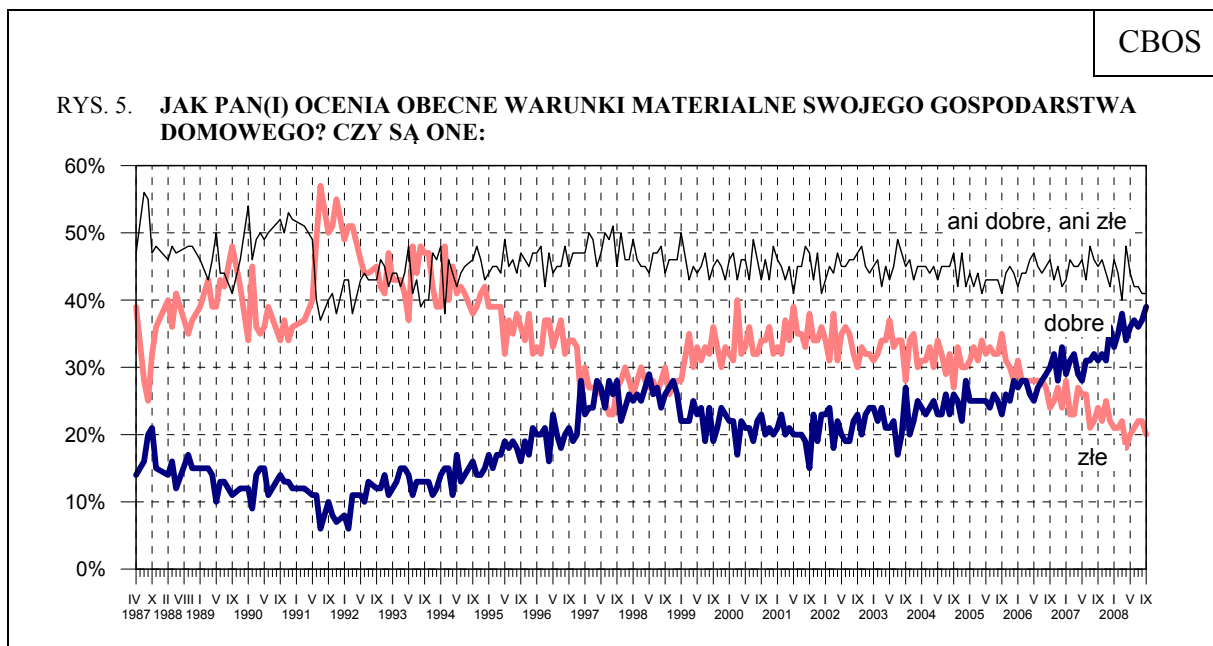

Odpowiedzi osób aktywnych zawodowo. Pominięto „trudno powiedzieć”

Niemal nie zmieniły się opinie respondentów o **warunkach materialnych ich gospodarstw domowych**. Największą grupę (41%) stanowią osoby określające swoją sytuację jako przeciętną, jednak zadowolonych jest niewiele mniej (39%). Niezadowolenie wyraża co piąty ankietowany (20%). Ocena warunków materialnych jest znacznie lepsza w miastach (niezależnie od ich wielkości) niż na wsi.

Tabela 7

Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	2007				2008								
	w procentach												
– dobre	31	32	31	36	33	35	38	34	36	37	36	37	39
– ani dobre, ani złe	45	46	44	42	46	44	40	48	44	42	42	41	41
– złe	24	22	25	22	21	21	22	18	20	21	22	22	20

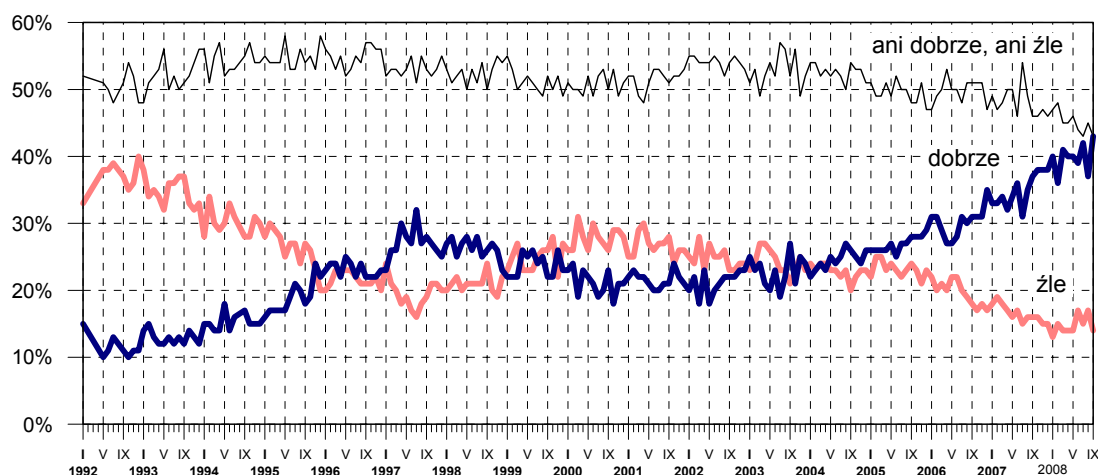
Do marca 1992 roku pytanie brzmiało: „Jak ocenia Pan(i) swoje (rodziny) obecne warunki materialne?”, a środkową kategorią skali było „średnie, przeciętne”

Ogólne oceny **poziomu życia badanych i ich rodzin** ostatnio się poprawiły i są teraz najlepsze z notowanych dotychczas w naszych sondażach. O 6 punktów (do 43%) zwiększyła się liczba osób zadowolonych z poziomu życia, jednocześnie nieznacznie (o 3 punkty, do 14%) spadła liczba respondentów wyrażających niezadowolenie. Najlepiej żyje się młodym, dobrze wykształconym mieszkańcom największych miast.

Tabela 8

Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	2007				2008								
	w procentach												
– dobrze	37	38	38	38	40	36	41	40	40	39	42	37	43
– ani dobrze, ani źle	46	46	47	46	47	48	45	45	46	44	43	45	43
– źle	16	16	15	15	13	15	14	14	14	17	15	17	14
Trudno powiedzieć	1	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	1	0

RYS. 6. CZY OBECNIE PANU(I) I PANA(I) RODZINIE ŻYJE SIĘ:

Pominięto „trudno powiedzieć”

PRZEWIDYWANIA

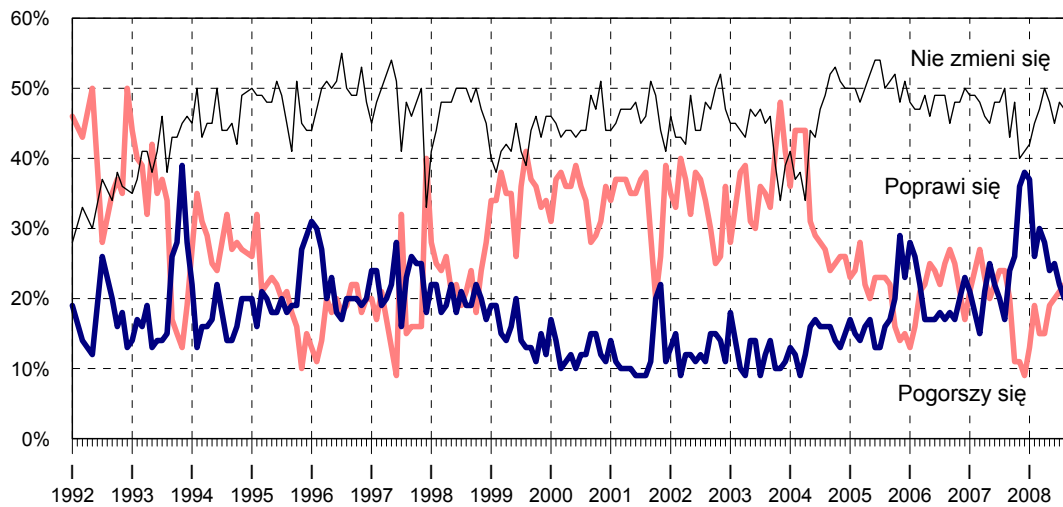
Przewidywania dotyczące rozwoju **ogólnej sytuacji w kraju w najbliższym roku** nieznacznie się poprawiły, co znalazło wyraz w 4-punktowym spadku odsetka pesymistów. Większość ankietowanych (54%) jest zdania, że w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce się nie zmieni. Badani oczekujący zmian na lepsze (21%) nieco przeważają nad spodziewającymi się pogorszenia (18%).

Tabela 9

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	2007				2008								
	w procentach												
Poprawi się	24	26	36	38	37	26	30	28	24	25	22	20	21
Nie zmieni się	43	48	40	41	42	45	47	50	48	45	48	47	54
Pogorszy się	20	11	11	9	13	19	15	15	19	20	21	22	18
Trudno powiedzieć	13	15	13	12	7	10	8	7	9	10	9	11	6

CBOS

RYS. 7. JAK PAN(I) SĄDZI, CZY W CIĄGU NAJBLIŻSZEGO ROKU SYTUACJA W POLSCE POPRAWI SIĘ, POGORSZY CZY TEŻ SIĘ NIE ZMIENI?

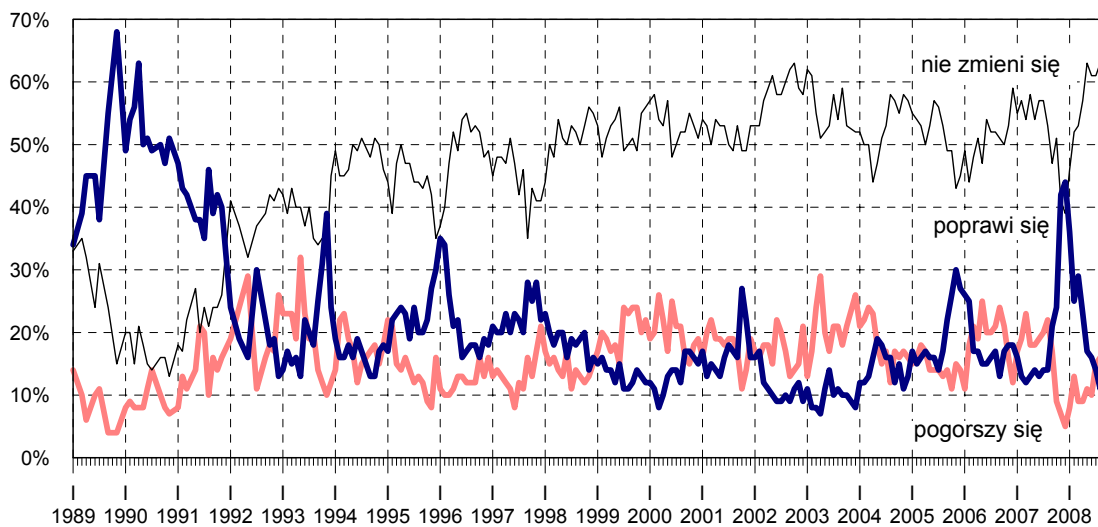

Pominięto „trudno powiedzieć”

Nieznacznie poprawiły się też przewidywania co do **sytuacji politycznej**. Większość respondentów (61%) nie oczekuje zmian na scenie politycznej, a optymistów (15%) jest niemal tyle samo, co pesymistów (16%).

CBOS

RYS. 8. CZY, PANA(I) ZDANIEM, W CIĄGU NAJBLIŻSZEGO ROKU SYTUACJA POLITYCZNA W POLSCE:

Pominięto „trudno powiedzieć”

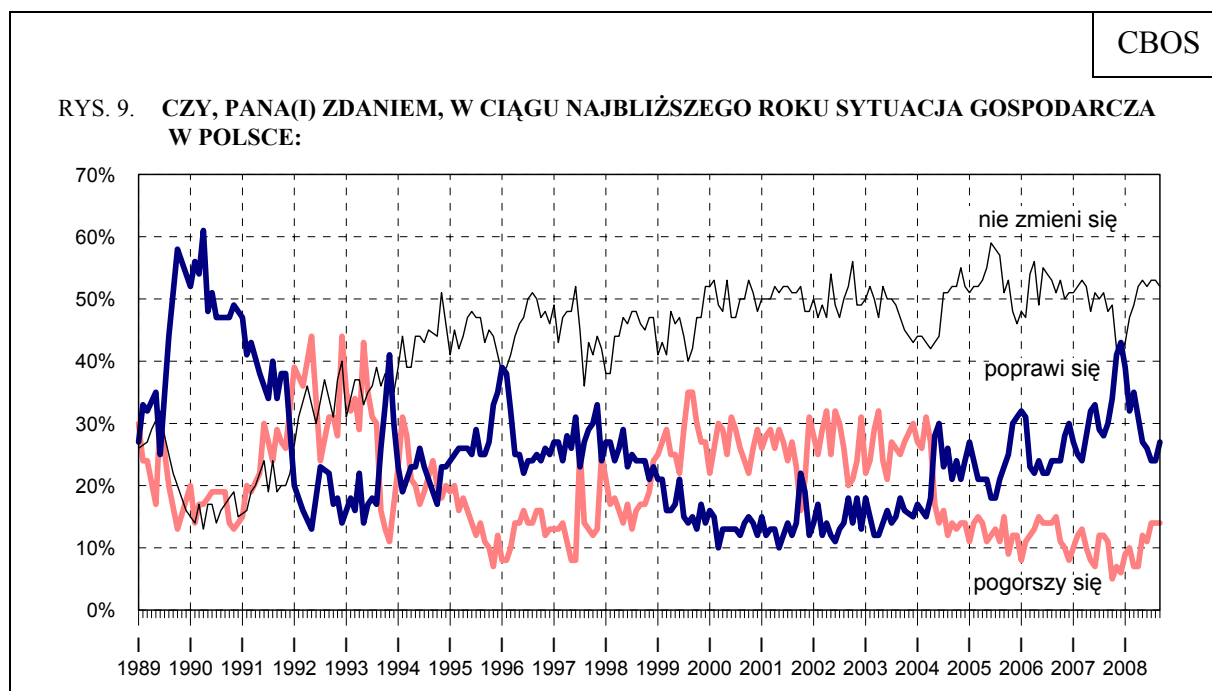
Tabela 10

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	2007				2008								
	w procentach												
– poprawi się	21	24	42	44	36	25	29	23	17	16	14	11	15
– nie zmieni się	47	51	41	39	46	52	53	57	63	61	61	63	61
– pogorszy się	17	9	7	5	8	13	9	9	11	10	15	16	16
Trudno powiedzieć	14	16	10	12	10	10	9	11	9	13	10	10	8

Minimalnie (na granicy błędu pomiaru) poprawiły się prognozy rozwoju **sytuacji gospodarczej w kraju**. Najliczniejszą grupę (52%) stanowią osoby nieprzewidujące zmian, a respondentów spodziewających się poprawy (27%, wzrost o 3 punkty) jest więcej niż obawiających się pogorszenia (14%).

Tabela 11

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	2007				2008								
	w procentach												
– poprawi się	30	34	41	43	39	32	35	31	27	26	24	24	27
– nie zmieni się	48	49	42	41	43	47	49	52	53	52	53	53	52
– pogorszy się	11	5	7	6	9	10	7	7	12	11	14	14	14
Trudno powiedzieć	11	12	10	10	9	11	9	10	8	11	9	9	7

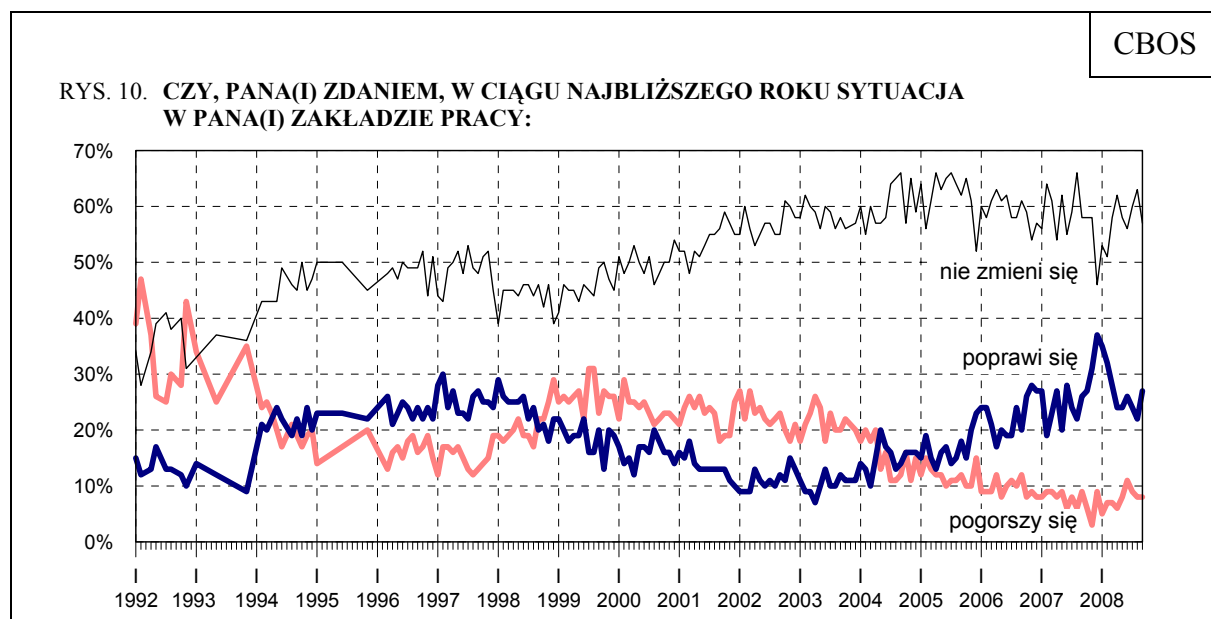

Pominięto „trudno powiedzieć”

Bardziej optymistyczne są też przewidywania dotyczące kondycji **zakładów pracy respondentów**. Pracownicy spodziewający się poprawy (27%, wzrost o 5 punktów) przeważają liczebnie nad obawiającymi się pogorszenia (8%), a większość zatrudnionych (57%) nie oczekuje zmian.

Tabela 12

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:	Wskazania respondentów aktywnych zawodowo* według terminów badań												
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	2007				2008								
	w procentach												
N*	400	719	437	412	430	539	571	534	547	556	544	540	503
– poprawi się	26	27	31	37	35	32	28	24	24	26	24	22	27
– pozostanie bez zmian	58	58	58	46	53	51	58	62	58	56	60	63	57
– pogorszy się	9	6	3	9	5	7	7	6	8	11	9	8	8
Trudno powiedzieć	7	9	8	9	7	10	7	8	10	7	7	7	8

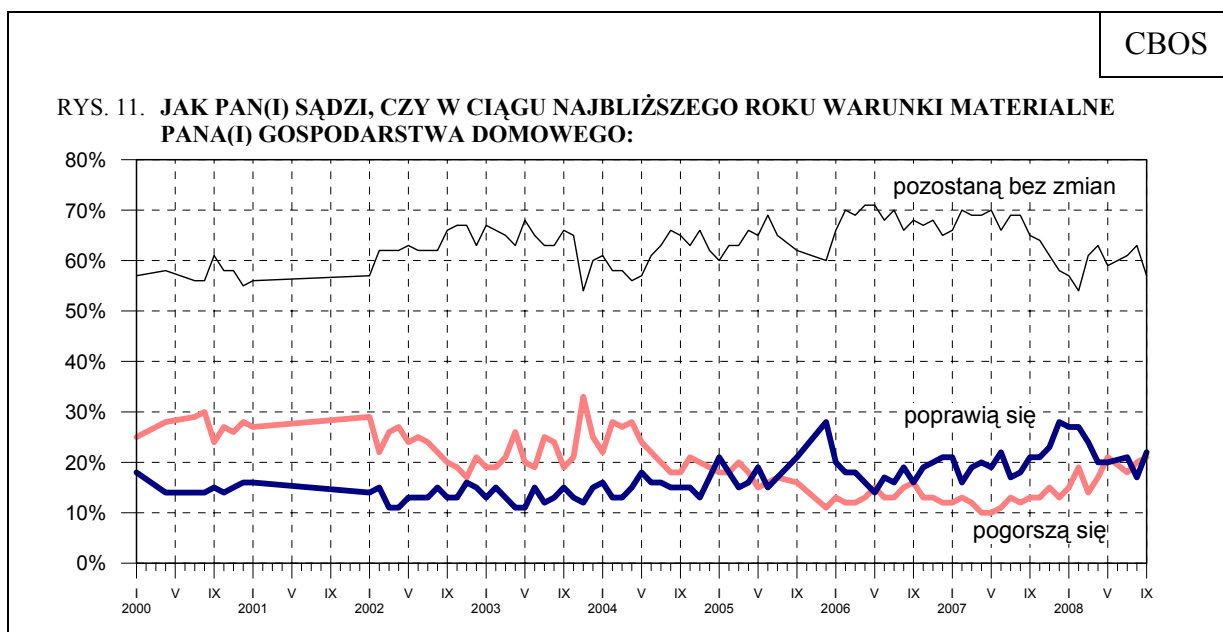

Odpowiedzi respondentów aktywnych zawodowo. Pominięto „trudno powiedzieć”

Lepsze niż przed miesiącem są przewidywania ankietowanych co do **sytuacji materialnej ich gospodarstw domowych**. Najwięcej osób (57%) uważa, że sytuacja materialna ich gospodarstw domowych nie ulegnie zmianie, a pesymistów (21%) jest niemal tyle samo, co optymistów (22%, wzrost o 5 punktów).

Tabela 13

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku warunki materialne Pana(i) gospodarstwa domowego:	Wskaźania respondentów według terminów badań												
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VII	VIII	IX
	2007					2008							
	w procentach												
– poprawią się	18	21	21	23	28	27	27	24	20	20	21	17	22
– pozostaną bez zmian	69	65	64	61	58	57	54	61	63	59	61	63	57
– pogorszą się	12	13	13	15	13	15	19	14	17	21	18	20	21
Trudno powiedzieć	1	1	2	1	1	1	0	1	0	0	0	0	0

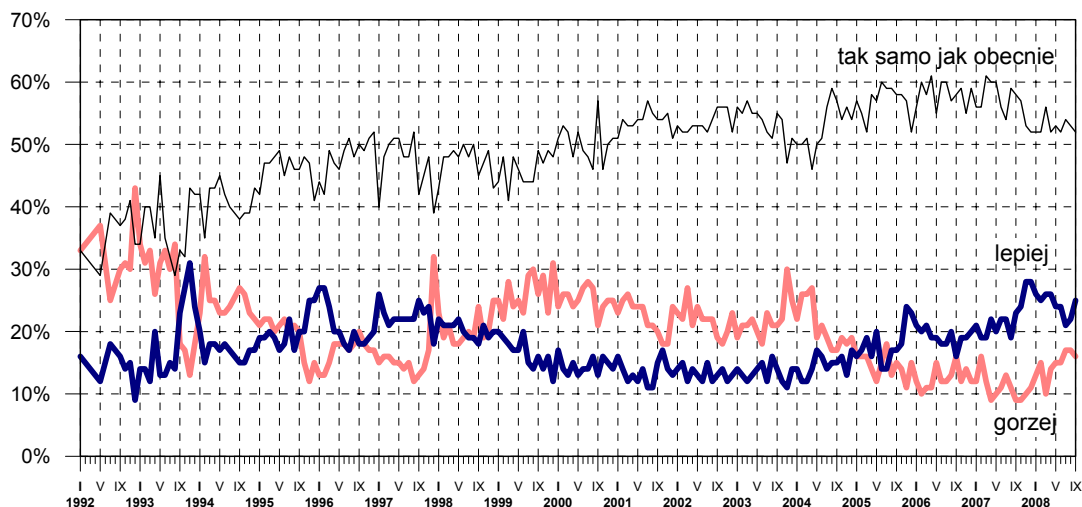
Pominięto „trudno powiedzieć”

Nieco więcej badanych niż przed miesiącem liczy na poprawę **poziomu życia swojego i rodziny** (25%, wzrost o 3 punkty). Około połowy respondentów (52%) nie spodziewa się zmian, a co szósty (16%) obawia się obniżenia poziomu życia. Badani pracujący w zakładach o własności prywatnej i mieszanej częściej niż pozostali zatrudnieni są nastawieni optymistycznie.

Tabela 14

Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:	Wskaźania respondentów według terminów badań												
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	2007				2008								
	w procentach												
– lepiej	23	24	28	28	26	25	26	26	24	24	21	22	25
– tak samo	58	57	53	52	52	52	56	52	53	52	54	53	52
– gorzej	9	9	10	11	13	15	10	14	15	15	17	17	16
Trudno powiedzieć	10	10	9	10	9	8	8	8	8	9	8	8	7

RYS. 12. JAK PAN(I) SĄDZI, CZY ZA ROK PANU(I) I PANA(I) RODZINIE BĘDZIE SIĘ ŻYŁO:

Pominięto „trudno powiedzieć”

W miesiącach letnich, w lipcu i sierpniu, nastroje społeczne trochę się pogorszyły, jednak we wrześniu wróciły do wcześniejszego poziomu. Jednocześnie poprawiły się, po wakacyjnym spadku, oceny instytucji politycznych: rządu, a także Sejmu i prezydenta. Utrzymuje się dobra koniunktura gospodarcza. Ten splot wydarzeń przyczynia się do ogólnie bardzo pozytywnego nastawienia społeczeństwa. Jest ono szczególnie widoczne w ocenach gospodarki i sytuacji materialnej.

Opracował
Michał WENZEL

A N E K S

Tabela 1

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?			Liczba osób
		W dobrym %	W złym %	Trudno powiedzieć %	
Ogółem		39	46	15	1069
Płeć	Mężczyźni	44	44	12	488
	Kobiety	34	49	18	581
Wiek	18-24 lata	58	31	10	169
	25-34	45	44	11	190
	35-44	43	45	12	150
	45-54	29	55	16	174
	55-64	33	53	15	179
	65 lat i więcej	27	49	25	208
Miejsce zamieszkania	Wieś	34	50	16	399
	Miasto do 20 tys.	43	45	12	145
	20-100 tys.	40	47	14	209
	101-500 tys.	42	40	18	166
	501 tys. i więcej mieszk.	42	44	14	151
Wykształcenie	Podstawowe	31	52	17	313
	Zasadnicze zawodowe	32	54	14	264
	Średnie	43	45	12	359
	Wyższe	56	23	20	133
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	59	24	17	84
	Prac. umysł. niż. szczebla	49	34	17	94
	Pracownicy fiz.- umysł.	47	39	14	65
	Robotnicy wykwalifikowani	35	48	17	151
	Robotnicy niewykwalifik.	26	62	13	53
	Rolnicy	32	52	16	57
	Pracujący na własny rach.	53	36	11	31
Bierni zawodowo	Renciści	25	63	12	89
	Emeryci	30	50	20	220
	Uczniowie i studenci	58	33	9	86
	Bezrobotni	32	60	9	73
	Gospodynie domowe i inni	34	53	12	66
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	44	42	15	156
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	46	31	23	79
	sekt. pryw. poza rolnict.	44	44	12	224
	prywatnym gosp. rolnym	32	55	13	55
Dochody na jedną osobę	Do 300 zł	20	72	8	37
	301-500	33	54	14	133
	501-900	38	49	14	192
	901-1200	39	45	16	123
	Powyżej 1200 zł	50	37	13	178
Ocena własnych war. mater.	Złe	19	69	12	218
	Średnie	33	48	19	436
	Dobre	54	33	13	415
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	25	61	14	59
	Raz w tygodniu	41	44	15	508
	1-2 razy w miesiącu	38	44	18	192
	Kilka razy w roku	38	47	15	204
	W ogóle nie uczestniczy	36	52	12	107
Poglądy polityczne	Lewica	38	54	9	146
	Centrum	40	46	15	366
	Prawica	44	43	14	363
	Trudno powiedzieć	28	48	24	194

Tabela 2

		Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:				Liczba osób
		dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		13	39	42	6	1070
Płeć	Mężczyźni	15	38	43	4	488
	Kobiety	11	40	41	8	582
Wiek	18-24 lata	16	50	29	4	169
	25-34	15	41	39	5	190
	35-44	14	41	42	3	150
	45-54	13	31	49	7	174
	55-64	9	35	49	7	179
	65 lat i więcej	10	37	44	9	208
Miejsce zamieszkania	Wieś	13	37	42	9	399
	Miasto do 20 tys.	14	37	43	7	145
	20-100 tys.	12	44	40	4	209
	101-500 tys.	13	38	43	5	166
Wykształcenie	501 tys. i więcej mieszk.	14	40	44	2	151
	Podstawowe	12	39	40	9	314
	Zasadnicze zawodowe	9	35	48	8	264
	Średnie	14	40	42	4	359
Grupa społ.-zaw. pracujący	Wyższe	19	45	35	1	133
	Kadra kier., inteligencja	23	43	34		84
	Prac. umysł. niż. szczebla	10	46	41	3	94
	Pracownicy fiz.- umysł.	18	28	45	9	65
Bierni zawodowo	Robotnicy wykwalifikowani	13	37	46	4	151
	Robotnicy niewykwalifik.	7	37	47	9	54
	Rolnicy	18	32	41	10	57
	Pracujący na własny rach.	13	36	46	5	31
Pracuje w:	Renciści	7	37	50	6	89
	Emeryci	10	36	47	6	220
	Uczniowie i studenci	16	53	25	6	86
	Bezrobotni	15	41	35	10	73
	Gospodynie domowe i inni	11	41	43	5	66
Dochody na jedną osobę	inst. państw., publicznej	15	42	40	3	156
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	9	38	47	7	79
	sekt. pryw. poza rolnict.	16	35	45	4	225
	prywatnym gosp. rolnym	14	38	40	8	55
Ocena własnych war. mater.	Do 300 zł	2	37	53	7	37
	301-500	10	42	44	4	133
	501-900	11	41	41	7	192
	901-1200	11	34	48	6	123
	Powyżej 1200 zł	19	39	40	3	178
Udział w prakt. religijnych	Złe	5	36	53	6	218
	Średnie	11	39	43	7	436
	Dobre	19	40	36	5	416
	Kilka razy w tygodniu	6	46	40	8	59
Poglądy polityczne	Raz w tygodniu	13	41	39	7	508
	1-2 razy w miesiącu	15	41	37	7	192
	Kilka razy w roku	13	38	46	3	204
	W ogóle nie uczestniczy	11	24	60	5	107
	Lewica	11	39	47	3	146
Trudno powiedzieć	Centrum	14	38	43	5	366
	Prawica	15	41	41	3	363
	Trudno powiedzieć	9	38	39	14	195

Tabela 3

		Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:				Liczba osób
		dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		34	38	23	5	1070
Płeć	Mężczyźni	39	39	20	2	488
	Kobiety	30	37	25	7	582
Wiek	18-24 lata	42	41	12	5	169
	25-34	44	33	18	5	190
	35-44	39	39	20	3	150
	45-54	26	38	31	5	174
	55-64	32	37	27	4	179
	65 lat i więcej	24	40	29	8	208
Miejsce zamieszkania	Wieś	30	39	24	8	399
	Miasto do 20 tys.	37	39	20	4	145
	20-100 tys.	33	45	21	2	209
	101-500 tys.	41	34	21	4	166
Wykształcenie	501 tys. i więcej mieszk.	37	29	30	5	151
	Podstawowe	24	41	27	8	314
	Zasadnicze zawodowe	29	38	28	5	264
	Średnie	40	37	18	5	359
Grupa społ.-zaw. pracujący	Wyższe	52	32	15	1	133
	Kadra kier., inteligencja	59	29	12	1	84
	Prac. umysł. niż. szczebla	43	41	15	2	94
	Pracownicy fiz.- umysł.	38	31	24	6	65
	Robotnicy wykwalifikowani	37	36	23	4	151
	Robotnicy niewykwalifik.	16	49	27	8	54
	Rolnicy	25	35	36	4	57
Bierni zawodowo	Pracujący na własny rach.	25	46	26	3	31
	Renciści	20	35	36	9	89
	Emeryci	30	37	27	7	220
	Uczniowie i studenci	49	36	9	6	86
	Bezrobotni	31	42	21	6	73
	Gospodynie domowe i inni	25	49	22	3	66
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	35	43	19	2	156
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	45	32	18	4	79
	sekt. pryw. poza rolnict.	42	33	21	4	225
	prywatnym gosp. rolnym	25	39	32	4	55
Dochody na jedną osobę	Do 300 zł	32	44	25		37
	301-500	24	39	28	9	133
	501-900	31	36	27	6	192
	901-1200	38	37	22	3	123
	Powyżej 1200 zł	45	32	21	2	178
Ocena własnych war. mater.	Złe	17	39	38	5	218
	Średnie	28	40	25	7	436
	Dobre	49	35	13	3	416
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	27	35	29	9	59
	Raz w tygodniu	35	38	22	5	508
	1-2 razy w miesiącu	37	37	21	5	192
	Kilka razy w roku	31	42	23	4	204
	W ogóle nie uczestniczy	35	30	31	4	107
Poglądy polityczne	Lewica	40	33	21	6	146
	Centrum	31	37	28	4	366
	Prawica	39	38	20	3	363
	Trudno powiedzieć	25	42	21	12	195

Tabela 4

		Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:				Liczba osób
		dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		57	26	11	5	498
Płeć	Mężczyźni	60	24	13	3	271
	Kobiety	54	29	10	8	227
Wiek	18-24 lata	74	18	3	4	57
	25-34	65	23	9	3	140
	35-44	55	29	14	2	123
	45-54	52	30	15	3	116
	55-64	43	31	16	10	48
	65 lat i więcej	28	19		54	14
Miejsce zamieszkania	Wieś	49	33	13	5	178
	Miasto do 20 tys.	59	15	17	8	72
	20-100 tys.	64	28	6	2	90
	101-500 tys.	65	24	8	3	80
Wykształcenie	501 tys. i więcej mieszk.	60	22	11	7	79
	Podstawowe	43	21	16	19	71
	Zasadnicze zawodowe	47	37	13	3	143
	Średnie	63	23	11	3	178
Grupa społ.-zaw. pracujący	Wyższe	72	20	6	2	107
	Kadra kier., inteligencja	72	18	7	3	81
	Prac. umysł. niż. szczebla	64	26	9	2	87
	Pracownicy fiz.- umysł.	50	30	10	10	58
	Robotnicy wykwalifikowani	62	27	8	3	135
	Robotnicy niewykwalifik.	56	30	9	5	43
	Rolnicy	23	25	43	9	48
Pracuje w:	Pracujący na własny rach.	53	31	7	10	30
	inst. państw., publicznej	56	26	12	6	148
	spółce właścicieli					
	prywatnych i państwa	66	24	6	4	75
	sekt. prywat. poza rolnict.	64	26	6	4	222
Dochody na jedną osobę	prywatnym gosp. rolnym	21	30	39	10	53
	Do 300 zł	54	19	27		15
	301-500	44	30	17	9	57
	501-900	60	17	18	5	74
	901-1200	62	24	8	6	47
Ocena własnych war. mater.	Powyżej 1200 zł	66	26	7	1	114
	Złe	39	27	24	10	71
	Średnie	50	31	14	6	194
Udział w prakt. religijnych	Dobre	70	22	5	3	233
	Kilka razy w tygodniu	79	13	7		12
	Raz w tygodniu	51	29	13	7	228
	1-2 razy w miesiącu	66	22	8	5	101
	Kilka razy w roku	57	27	13	4	111
Poglądy polityczne	W ogóle nie uczestniczy	66	23	8	3	46
	Lewica	50	40	7	3	76
	Centrum	58	22	15	5	191
	Prawica	62	25	8	6	155
Trudno powiedzieć		55	26	12	7	77

Tabela 5

		Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:			Liczba osób
		złe	ani dobre, ani złe	dobre	
		%	%	%	
Ogółem		20	41	39	1070
Płeć	Mężczyźni	19	37	44	488
	Kobiety	22	44	35	582
Wiek	18-24 lata	8	31	60	169
	25-34	13	31	56	190
	35-44	17	42	40	150
	45-54	27	43	30	174
	55-64	29	46	25	179
	65 lat i więcej	27	49	24	208
Miejsce zamieszkania	Wieś	23	47	30	399
	Miasto do 20 tys.	16	41	43	145
	20-100 tys.	21	37	42	209
	101-500 tys.	17	35	48	166
	501 tys. i więcej mieszk.	19	37	44	151
Wykształcenie	Podstawowe	31	46	24	314
	Zasadnicze zawodowe	25	43	32	264
	Średnie	13	39	48	359
	Wyższe	7	29	64	133
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	5	27	68	84
	Prac. umysł. niż. szczebla	6	39	54	94
	Pracownicy fiz. - umysł.	18	47	35	65
	Robotnicy wykwalifikowani	17	40	43	151
	Robotnicy niewykwalifik.	30	51	18	54
	Rolnicy	28	45	27	57
	Pracujący na własny rach.	12	29	60	31
Bierni zawodowo	Renciści	35	47	18	89
	Emeryci	25	49	26	220
	Uczniowie i studenci	5	24	71	86
	Bezrobotni	29	46	26	73
	Gospodynie domowe i inni	35	28	37	66
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	11	46	43	156
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	10	37	53	79
	sekt. pryw. poza rolnict.	15	33	52	225
	prywatnym gosp. rolnym	28	46	27	55
Dochody na jedną osobę	Do 300 zł	53	44	3	37
	301-500	36	47	18	133
	501-900	28	44	28	192
	901-1200	18	45	37	123
	Powyżej 1200 zł	6	28	66	178
Ocena własnych war. mater.	Złe	100			218
	Średnie		100		436
	Dobre			100	416
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	31	33	36	59
	Raz w tygodniu	17	46	37	508
	1-2 razy w miesiącu	22	39	39	192
	Kilka razy w roku	22	37	41	204
	W ogóle nie uczestniczy	26	29	45	107
Poglądy polityczne	Lewica	17	40	42	146
	Centrum	22	39	40	366
	Prawica	17	40	43	363
	Trudno powiedzieć	27	46	27	195

Tabela 6

		Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?				Liczba osób
		Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		21	54	18	6	1069
Płeć	Mężczyźni	25	53	17	5	488
	Kobiety	18	55	19	8	581
Wiek	18-24 lata	30	54	10	6	169
	25-34	25	50	18	7	190
	35-44	25	60	11	4	150
	45-54	18	60	20	2	174
	55-64	14	59	24	4	179
	65 lat i więcej	17	45	24	14	207
Miejsce zamieszkania	Wieś	19	54	19	8	399
	Miasto do 20 tys.	18	54	18	10	145
	20-100 tys.	24	60	14	2	208
	101-500 tys.	25	50	21	4	166
Wykształcenie	501 tys. i więcej mieszk.	22	51	20	6	151
	Podstawowe	18	51	20	11	314
	Zasadnicze zawodowe	17	60	18	5	264
	Średnie	23	56	17	4	358
Grupa społ.-zaw. pracujący	Wyższe	32	47	17	4	133
	Kadra kier., inteligencja	35	44	16	5	84
	Prac. umysł. niż. szczebla	23	53	19	4	94
	Pracownicy fiz.- umysł.	28	63	7	1	65
	Robotnicy wykwalifikowani	22	54	17	7	151
	Robotnicy niewykwalifik.	12	63	20	5	54
	Rolnicy	18	57	17	8	57
Bierni zawodowo	Pracujący na własny rach.	17	75	9		31
	Renciści	22	52	18	8	89
	Emeryci	16	50	26	9	219
	Uczniowie i studenci	33	49	10	9	86
	Bezrobotni	9	67	19	6	73
	Gospodynie domowe i inni	20	54	22	4	66
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	23	52	18	7	156
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	17	67	11	5	79
	sekt. pryw. poza rolnict.	27	52	18	3	225
	prywatnym gosp. rolnym	16	65	16	3	55
Dochody na jedną osobę	Do 300 zł	6	76	17		37
	301-500	19	58	17	5	133
	501-900	23	52	18	7	192
	901-1200	17	50	22	10	123
	Powyżej 1200 zł	27	53	18	2	177
Ocena własnych war. mater.	Złe	13	58	25	4	218
	Średnie	18	56	19	8	435
	Dobre	29	51	14	5	416
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	20	49	20	10	59
	Raz w tygodniu	23	54	17	6	508
	1-2 razy w miesiącu	21	58	15	6	192
	Kilka razy w roku	19	56	20	4	204
	W ogóle nie uczestniczy	21	49	24	6	105
Poglądy polityczne	Lewica	17	57	20	6	146
	Centrum	21	55	20	4	366
	Prawica	25	54	16	4	361
	Trudno powiedzieć	17	51	18	14	195

Tabela 7

		Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:				Liczba osób
		poprawi się	pozostanie bez zmian	pogorszy się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		15	61	16	8	1067
Płeć	Mężczyźni	16	64	16	5	488
	Kobiety	15	59	16	10	579
Wiek	18-24 lata	26	59	10	5	169
	25-34	16	67	12	5	190
	35-44	15	70	10	5	150
	45-54	12	60	20	8	173
	55-64	9	64	21	6	178
	65 lat i więcej	13	50	22	15	207
Miejsce zamieszkania	Wieś	15	61	15	8	397
	Miasto do 20 tys.	16	57	17	10	145
	20-100 tys.	15	64	15	6	209
	101-500 tys.	15	58	19	7	165
Wykształcenie	501 tys. i więcej mieszk.	13	65	16	7	151
	Podstawowe	16	53	19	12	312
	Zasadnicze zawodowe	10	66	15	10	264
	Średnie	19	59	16	5	358
Grupa społ.-zaw. pracujący	Wyższe	12	77	11	0	133
	Kadra kier., inteligencja	13	78	8	1	83
	Prac. umysł. niż. szczebla	20	62	13	5	94
	Pracownicy fiz.- umysł.	18	60	14	8	65
	Robotnicy wykwalifikowani	15	65	13	7	151
	Robotnicy niewykwalifik.	13	64	15	8	54
	Rolnicy	14	56	19	11	57
Bierni zawodowo	Pracujący na własny rach.	18	64	10	9	31
	Renciści	14	49	25	12	88
	Emeryci	9	57	24	10	219
	Uczniowie i studenci	29	55	9	6	86
	Bezrobotni	7	75	14	3	73
Pracuje w:	Gospodynie domowe i inni	18	54	16	11	66
	inst. państw., publicznej	17	65	12	5	156
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	16	67	13	4	79
	sekt. pryw. poza rolnict.	16	64	12	7	224
Dochody na jedną osobę	prywatnym gosp. rolnym	14	59	19	8	55
	Do 300 zł	17	57	24	3	37
	301-500	13	68	14	5	133
	501-900	14	56	23	7	191
	901-1200	8	60	19	12	122
Ocena własnych war. mater.	Powyżej 1200 zł	15	67	14	5	178
	Złe	10	56	24	10	217
	Średnie	12	62	17	9	435
Udział w prakt. religijnych	Dobre	21	63	11	5	416
	Kilka razy w tygodniu	18	43	20	19	58
	Raz w tygodniu	16	62	14	8	507
	1-2 razy w miesiącu	13	65	13	9	192
	Kilka razy w roku	14	62	19	6	204
Poglądy polityczne	W ogóle nie uczestniczy	14	59	21	5	107
	Lewica	18	59	17	6	146
	Centrum	13	64	16	6	366
	Prawica	17	62	16	5	362
	Trudno powiedzieć	12	56	15	17	194

Tabela 8

		Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku warunki materialne Pana(i) gospodarstwa domowego:			Liczba osób
		pogorszą się	pozostaną bez zmian	poprawią się	
		%	%	%	
Ogółem		21	57	22	1070
Płeć	Mężczyźni	19	55	26	488
	Kobiety	23	58	19	582
Wiek	18-24 lata	2	52	46	169
	25-34	15	48	38	190
	35-44	14	66	20	150
	45-54	22	67	11	174
	55-64	31	60	10	179
	65 lat i więcej	39	52	8	208
Miejsce zamieszkania	Wieś	17	66	17	399
	Miasto do 20 tys.	23	51	26	145
	20-100 tys.	24	56	20	209
	101-500 tys.	24	49	27	166
Wykształcenie	Podstawowe	26	59	15	314
	Zasadnicze zawodowe	22	60	18	264
	Średnie	19	53	28	359
	Wyższe	16	55	29	133
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	16	52	31	84
	Prac. umysł. niż. szczebla	18	52	30	94
	Pracownicy fiz.- umysł.	14	57	29	65
	Robotnicy wykwalifikowani	14	59	27	151
	Robotnicy niewykwalifik.	28	57	15	54
	Rolnicy	21	71	7	57
	Pracujący na własny rach.	13	57	30	31
Bierni zawodowo	Renciści	22	67	11	89
	Emeryci	40	53	7	220
	Uczniowie i studenci	2	52	46	86
	Bezrobotni	14	53	33	73
	Gospodynie domowe i inni	22	65	13	66
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	19	59	22	156
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	16	58	25	79
	sekt. pryw. poza rolnict.	15	51	34	225
	prywatnym gosp. rolnym	20	71	9	55
Dochody na jedną osobę	Do 300 zł	28	55	17	37
	301-500	26	56	19	133
	501-900	26	57	17	192
	901-1200	26	54	20	123
	Powyżej 1200 zł	22	54	24	178
Ocena własnych war. mater.	Złe	47	42	10	218
	Średnie	21	63	16	436
	Dobre	8	58	34	416
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	41	43	16	59
	Raz w tygodniu	20	60	20	508
	1-2 razy w miesiącu	20	56	24	192
	Kilka razy w roku	17	56	27	204
	W ogóle nie uczestniczy	25	56	20	107
Poglądy polityczne	Lewica	23	56	22	146
	Centrum	21	57	22	366
	Prawica	21	58	22	363
	Trudno powiedzieć	22	56	22	195